

İSTİSMARDA ÖNLEM, YAKLAŞIMLAR VE YASALAR

60.TÜRKİYE MİLLİ PEDIATRİ KONGRESİ,
12 KASIM 2016

Dr. Ayşegül Esin
Halk Sağlığı Uzmanı
Uluslararası Çocuk Merkezi/Ankara
esina@bilkent.edu.tr

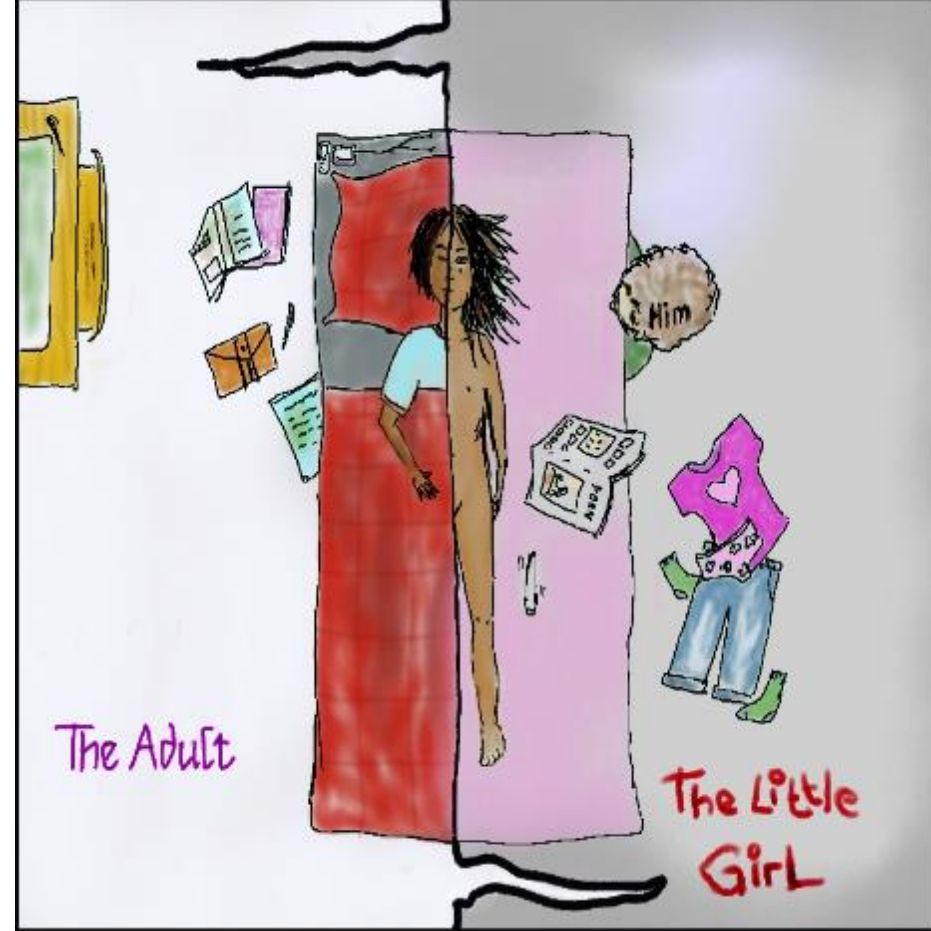
AKIŞ

İhmal ve İstismar tanım ve türleri

İstismarın boyutu

Önlem ve Yaklaşımlar

Yasalar

ÇOCUĞA KARŞI KÖTÜ MUAMELE/ŞİDDET

İhmal –EDİLGEN/Yapman gerekenin yapılmaması

Fiziksel Şiddet/İstismar

Cinsel Şiddet/İstismar

Duygusal Şiddet/İstismar

**ETKİN
Çocuğa
Yapmaman
Gereken**

**Dünya Sağlık Örgütü 2015 yılı Raporuna göre her 7 çocuktan 1'si
çocuk istismarı ve veya ihmaline uğramıştır.**

ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI

Çocuğun ne olduğunu kavrayamadığı, bilgilenmiş rıza veremeyeceği, gelişimsel olarak hazır olmadığı cinsellik içeren bir fiile çocuğu dahil etmek olarak tanımlanır.

ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI

Çocuğun Ticari Cinsel Sömürüsü

Çocukları içeren pornografi, seks turizmi, cinsel sömürü, kölelik, insan ticareti/satışı, fuhuş, işyerinde ekonomik gücü kullanarak yapılan cinsel şiddet.

Çocuk Pornografisi

Çocuğu tasvir eden ve cinsel uyarılma amacıyla kullanılan materyaller ya da cinsellik içeren görseller

İSTİSMARIN BOYUTU

Yaklaşık her 5 kız çocuğundan birisi **cinsel istismara** uğramıştır,
bazı ülkelerde bu sayı 1/3 tür.

%23 fiziksel istismar

%36 duygusal istismar

%16 fiziksel ihmal

Yaşamboyu kızların cinsel istismar prevalansı %18 iken erkek çocuklarının %8'dir.

EN ÖNEMLİ ARAÇLAR

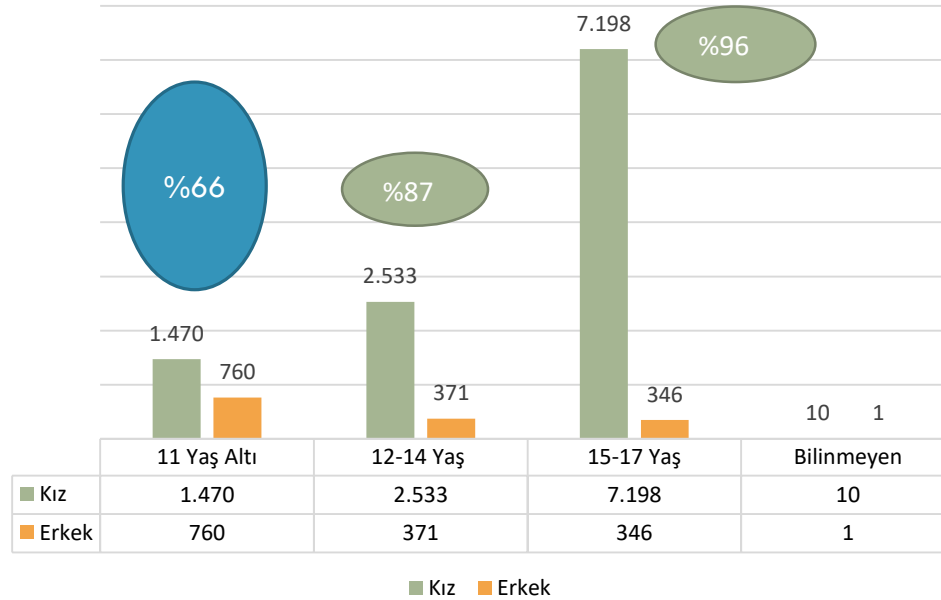

Denizli'nin Honaz ilçesinde oturan 62 yaşındaki Şenay Güzel'in tartıştığı oğlu 38 yaşındaki Hasan Güzel'e ayağından çıkarıp fırlattığı naylon terlik, 'silah' sayıldı. Oğlunun şikayeti üzerine polise ifade veren Şenay Güzel hakkında 'kasten basit yaralamaya teşebbüs' suçundan 2-5 yıl hapis istemiyle dava açıldı.

CİNSEL SUÇ MAĞDURU ÇOCUKLAR

Cinsel Suç Mağduru Çocuk Sayılarının Cinsiyet ve Yaş Dağılımı,
2015

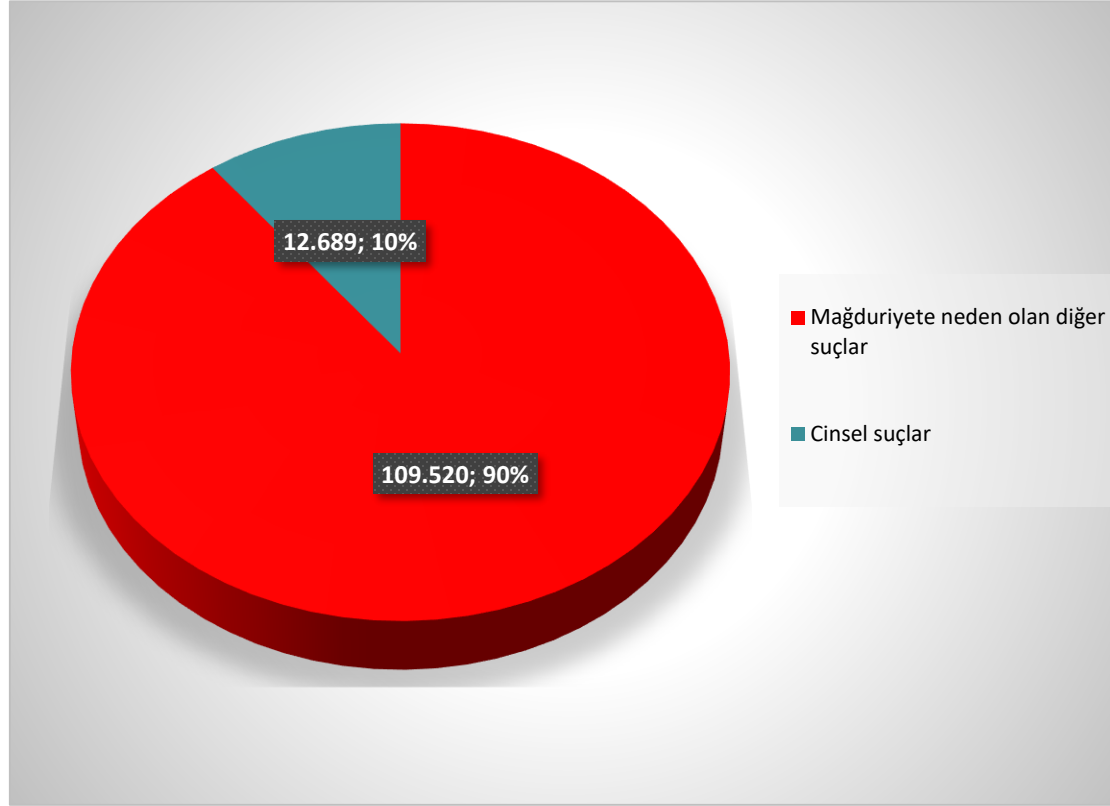

2015 ceza istatistiklerine göre çocukların cinsel bütünlüğe karşı en az 18.825 suç davası kararı çıkmış,

bunlardan %74 **mahkumiyet kararı** çıkmış!

2015 yılında, Türkiye’de cinsel suç mağduru toplam kız çocuk sayısı **11.211 (%88,3)**, cinsel suç mağduru toplam erkek sayısı ise 1.478 (%11,7)’dir.

ÇOCUKLARIN MAĞDURİYETİNE NEDEN OLAN SUÇLAR

2015 yılında, güvenlik birimine mağdur olarak gelen veya getirilen çocukların mağduriyetine neden olan 22 suç türü arasında cinsel suçlar %10'dur.

GÜVENLİK BİRİMİNE CİNSEL SUÇLAR MAĞDURU OLARAK GELEN VEYA GETİRİLEN ÇOCUĞA ŞÜPHELİNİN YAKINLIK DURUMU

Şüphelinin Yakınlık Durumu	Erkek	Kız	Toplam
Öz Anne, Öz Baba ve Kardeşleri ile Beraber	21	120	141
Öz Anne, Üvey Baba ve Kardeşleri ile Beraber	8	74	82
Öz Anne ve Kardeşleri ile Beraber	8	28	36
Öz Baba ve Kardeşleri ile Beraber	19	271	290
Öz Baba üvey anne ve kardeşleri ile Beraber	1	3	4
Kardeşleri ile Beraber	18	115	133
Akrabaları ile Beraber	100	877	977
Arkadaşları ile Beraber	498 (%34)	3.069 (% 27)	3.567
Tanıdık Yanında	428 (%29)	2.799 (%25)	3.227
Tek Başına	303 (%21)	2.524 (%23)	2.827
Yetiştirme Yurdunda	74 (%5)	1.315 (%12)	1.389
Bilinmeyen	1	16	16
Toplam	1.478	11.211	12.689

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından 2015 yılında yayınlanan araştırmaya göre, Türkiye’de kadınların **%38’i** 15 yaşından önce bir yabancı tarafından ve **%29’u** aile üyelerine yakın erkek akrabaları tarafından cinsel istismara maruz kalmışlardır

RİSK FAKTÖRLERİ

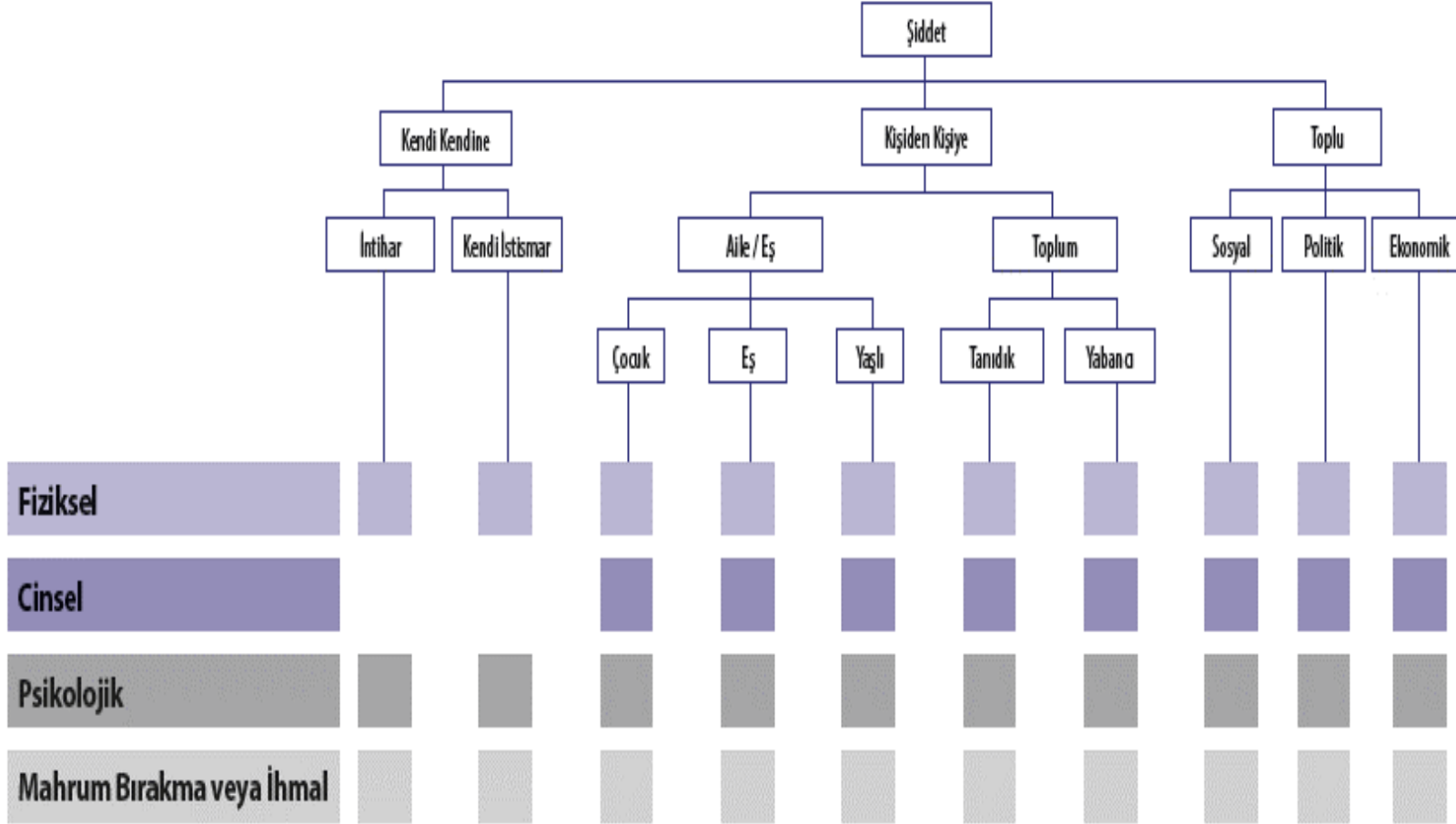
Çocuk

- ❖ 4 yaş altı ya da adolesan
- ❖ İstenmeyen ve/veya aile beklentilerini karşılayamayan çocuk
- ❖ Özel gereksinimi olanlar, sürekli ağlayan ve ya fiziksel anomalisi olanlar

ŞİDDET TİPOLOJİSİ

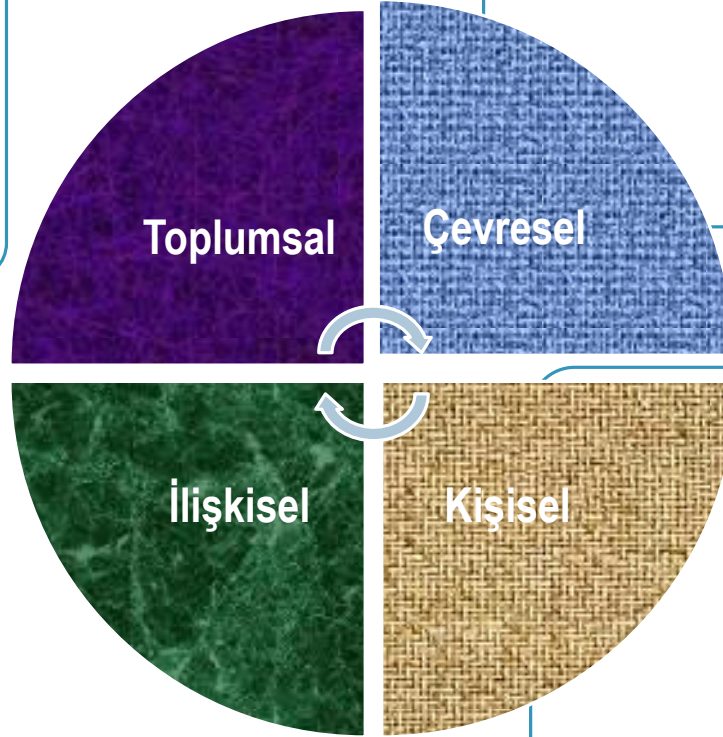
Çocuklara kötü muamele, çoğu kez şiddetin diğer türleriyle birlikte ortaya çıkar.

ÇOCUĞA İSTİSMARIN RİSK FAKTÖRLERİ

- Yasalardaki açık
- Sosyal,ekonomik ve sağlık politikalarında düşük yaşam standardı
- Normlar,

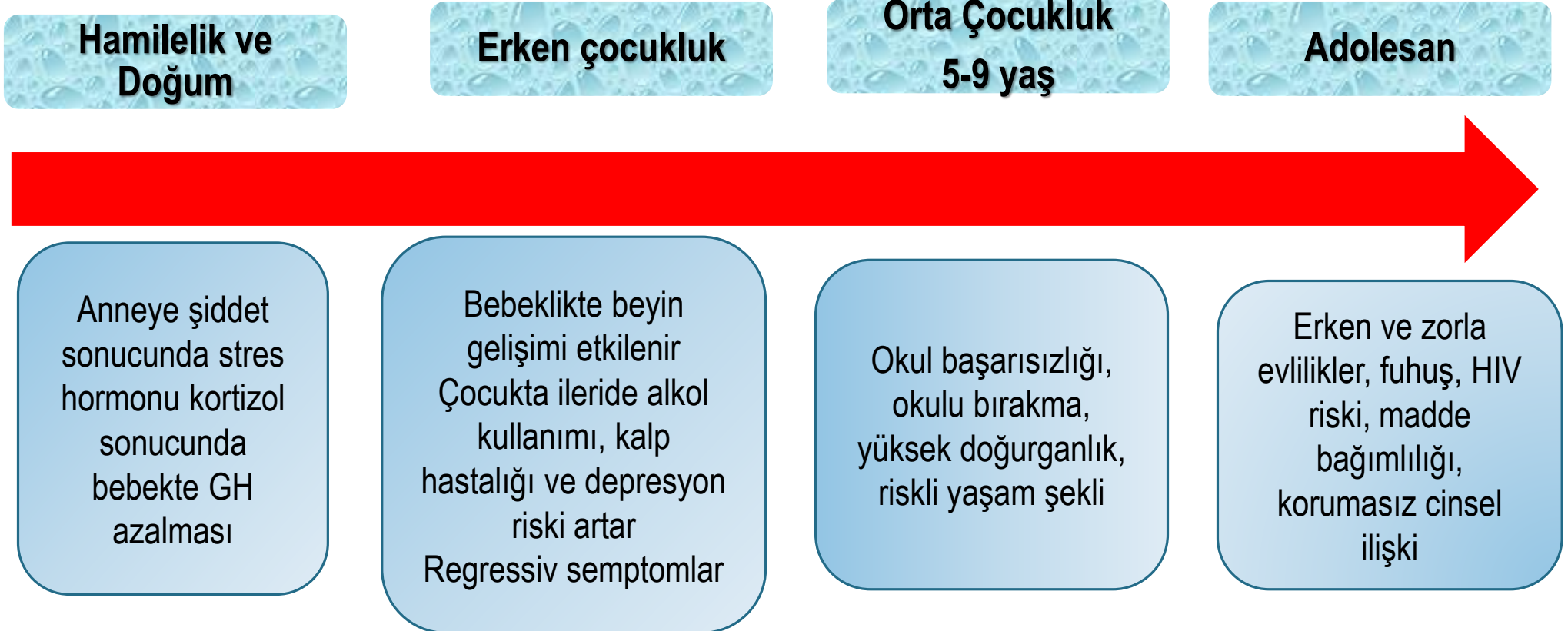
- Şiddete tolerans
- Toplumsal cinsiyet ve sosyal adaletsizlik
- Aile destek program eksikliği
- Yüksek İşsizlik

- Aile-çocuk bağlanma eksikliği
- Ayrılmış aile
- Eş şiddeti
- Sosyal izolasyon
- Geniş aile

- Aile çocuğa istismar uygulamış
- Ailede madde alkol bağımlılığı
- Ailede sosyal yalnızlık
- Çocuk istenmeyen gebelikten doğmuş
- Çocukta akıl sağlığı ile ilgili semptom varlığı

ÇOCUĞUN YAŞAM BOYU ŞİDDETİ

ÇOCUĞA KÖTÜ MUAMELE ŞİDDET RİSKİNİ ARTTIRIR

Gençlerde şiddete meyil

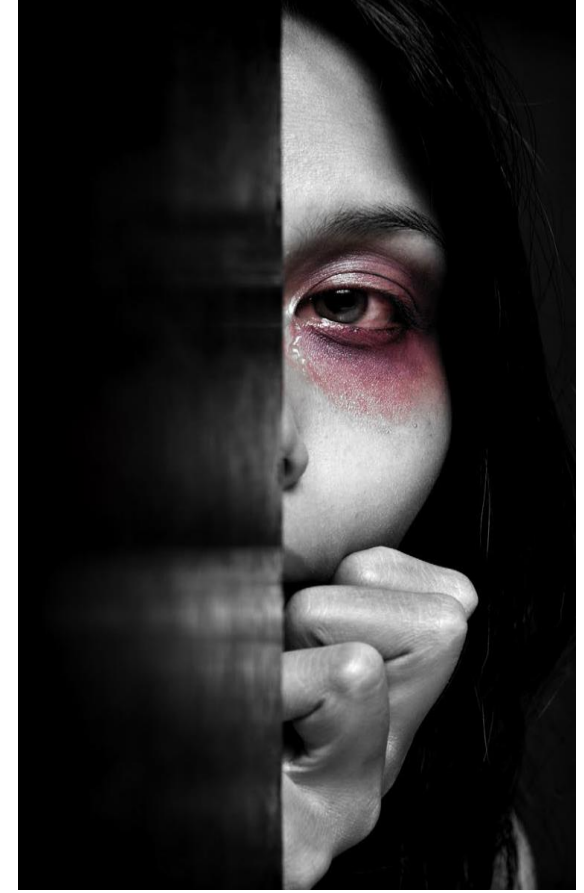
Partnerine cinsel şiddet(mağdur/ şiddet uygulayıcı)

Kendisi aile olduğunda çocuğuna şiddet uygular

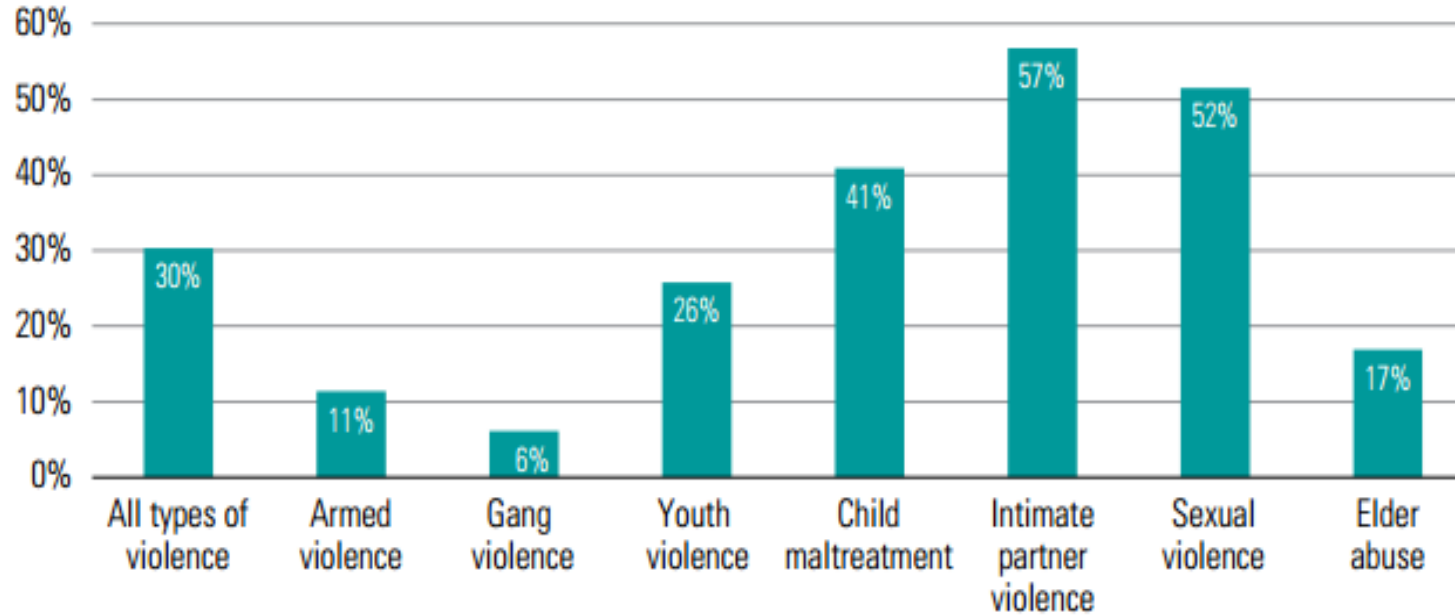
ÇOCUKLUKTA CİNSEL İSTİSMARA UĞRAYANLARDA ÖLÜMSÜZ SAĞLIK SONUÇLARI(13-24 YAŞ KADIN)

Olumsuz Sağlık Sonuçları	Artan Risk
CYBH/HIV	3.7 X
Hamilelik komplikasyonları	3.5 X
Alkol kullanımı	3.0 X
İstenmeyen gebelikler	2.9 X
Depresyon	2.3 X
İntihara meyil	2.3 X
İntihar giriřimi	2.0 X
Uyku bozukluğu	1.8 X
Sigara kullanımı	1.2 X

133 ÜLKEDE YAPILAN ŞİDDET ÇALIŞMASI

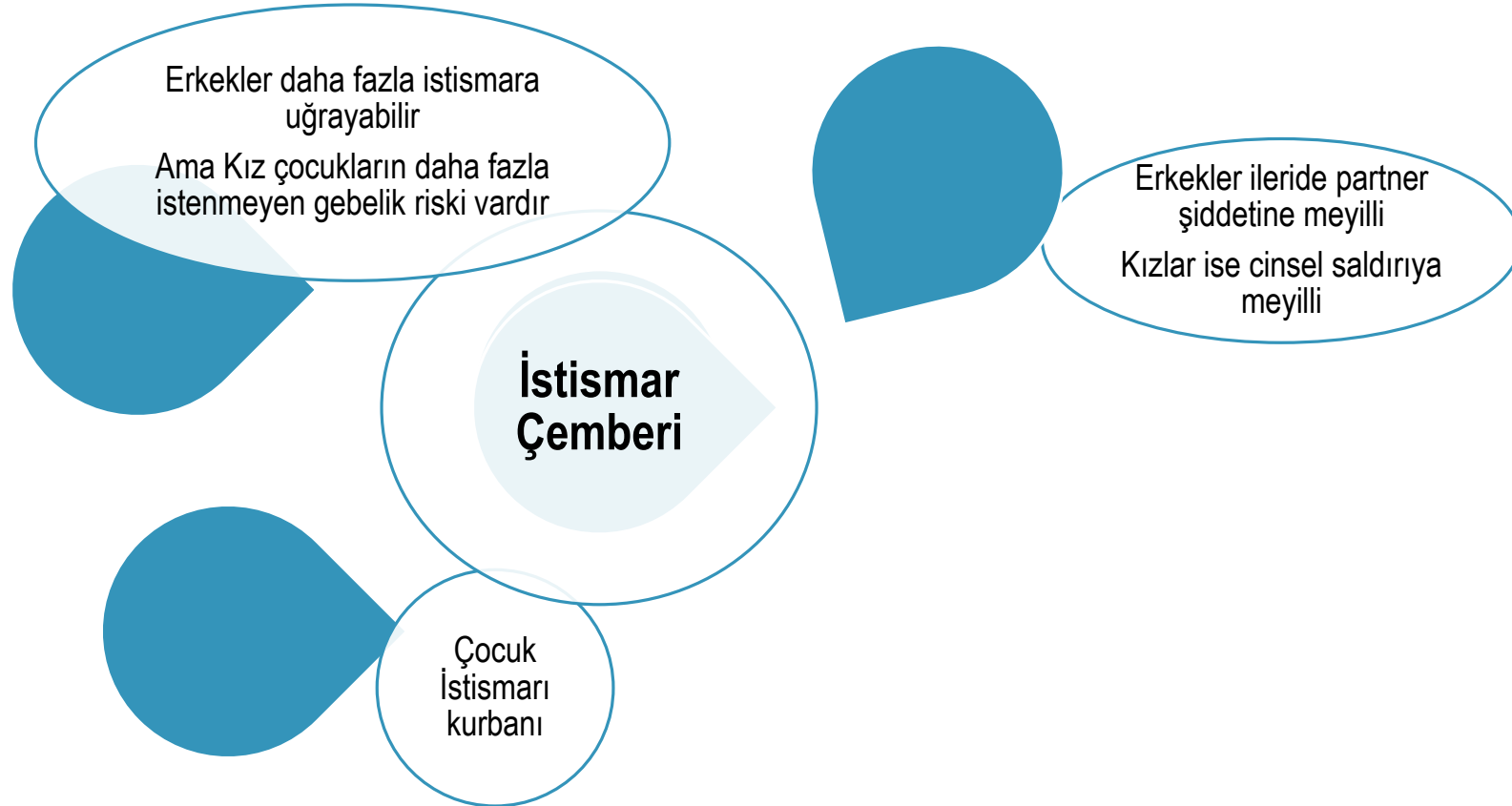
Farklı şiddet çeşitlerinin prevalansı

ÇOCUK İSTİSMARININ 3 BİLEŞENİ

CİNSEL İSTİSMAR

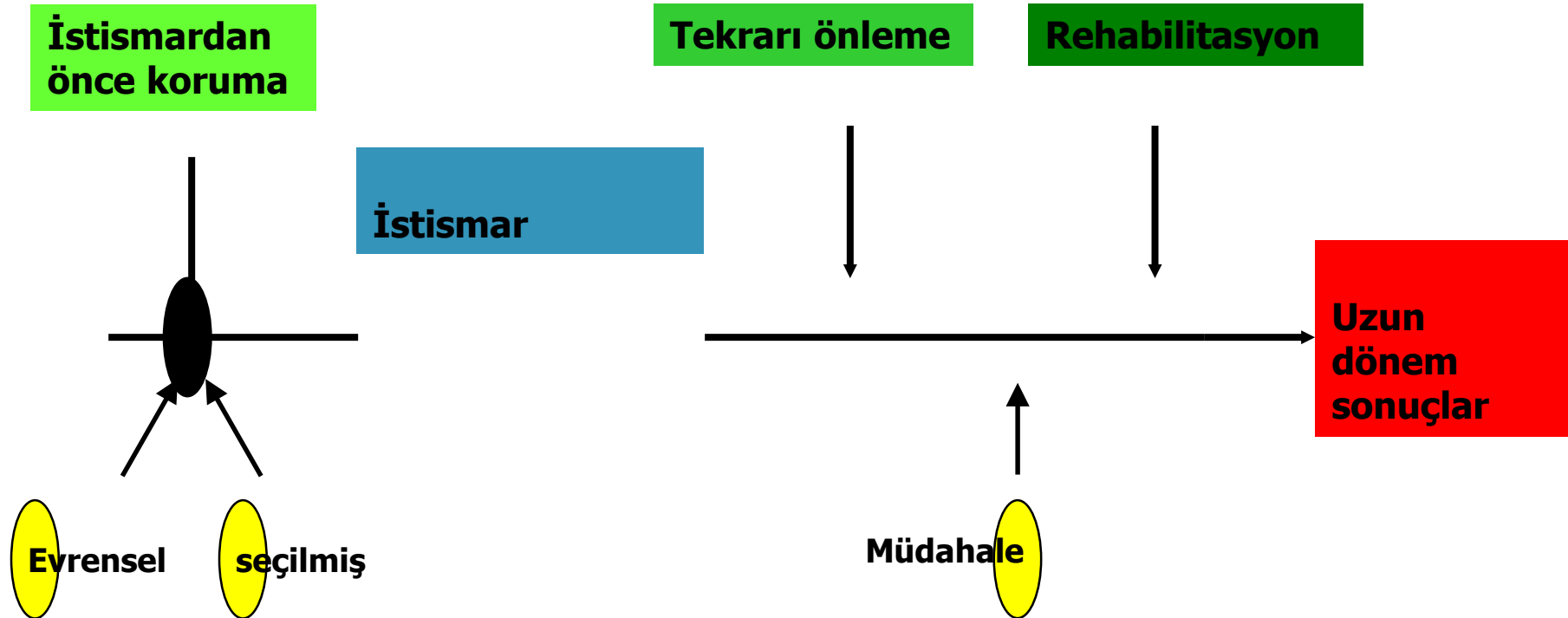
DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ'NÜN ÇOCUĞA KARŞI ŞİDDETİ ÖNLEME STRATEJİLERİ

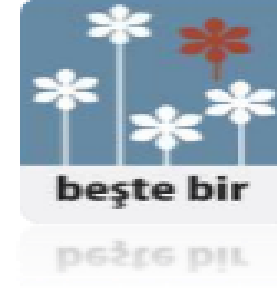
ÖNERİLER

- Önleme Programlarını çoğaltın
- Mevcut yasaların zorunlu olduğu ve uygulandığından emin olun
- İstismar kurbanları için hizmetlerin varlığı ve ulaşılabilirliğinden emin olun
- Veri toplama mekanizmalarını kuvvetlendirin ve kullanın
- İstismarı önleme programlarının bazı ve hedeflerini saptayın

KORUMA NOKTALARI

ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

- ❖ Bilgilendirme kampanyaları ve eğitimleri ,
- ❖ Toplumsal cinsiyet eşitliği ve cinsel ve üreme sağlığı eğitimi,
- ❖ Kanıtlara dayalı uygulamalar geliştirmek için politika kararlarını almamızı sağlayacak epidemiyolojik araştırmalar yapılmalı.

KORUYUCU TEDBİRLER

- ❖ **Acilen koruma hizmetleri verilmeli!**
- ❖ **Tek elden ilk yardım, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti **bir ekip** ile Çocuk İzlem Merkezlerinde ve üniversitelerin Çocuk Koruma Birimlerinde gerçekleştirilmeli,**
- ❖ **Çocuk güvenlik ve adli hizmetlerin verildiği birimlere götürülmemeli,**
- ❖ **Çocuğa cinsel sömürü ve istismar olduğuna dair bildirimlerin anonim tutulması, bildirenin korunması ve destek verilmesi yasal güvenceye alınmalı**

ÇOCUK İSTİSMARINDA ÇOCUK DOKTORUNUN ROLÜ

Koruma
Şüphelenme
Denetleme
Raporlama
Saygı

Koruma...

- ❖ Çocuk/aile ve ekibin güvenliği her şeyden üstündür
- ❖ Çocuğun hayatının yanısıra mümkün olduğunca kanıtları koruyun.

Şüphelen...

- ❖ Hikaye ile çocuğun muayenesi birebir tutarlı mı?
- ❖ Çocuk ya da aile tekrar tekrar müracat ediyor mu?
- ❖ Bu bir istismar mı?

ÇOCUĞA İSTİSMAR ŞÜPHEİNDE PROTOKÖL

Şimdiki başvurusuna yönelik Hikaye

Sosyal Hikaye

Geçmişte benzer Tıbbi Hikaye

FM

Fotoğraf ile dökümantasyon

Değerlendirme

Zorunlu Raporlama

Denetleme...

- ❖ Olabildiğince çok kanıt toplayın...
 - fiziksel
 - veri

Saygı...

- ❖ Reddetmeye saygı
- ❖ Çeşitliliğe saygı
- ❖ Mahremiyete saygı

Raporlama Mesuliyeti...

- ❖ Kim raporlar...
- ❖ Raporda ne yazılır...

Şüpheli çocuk istismarı Raporu bir geleceği kurtarır!

CİNSEL İSTİSMAR NEDEN RAPORLANMIYOR?

Raporlanmama nedeni	n	%
Yasal süreçteki zorluklar	275	58
Raporlama sürecinde bilgisizlik	172	37
Raporlama sonucunda çocuğun zor bir duruma düşme korkusu	146	31
Aile içi şiddete dahil olmayı istememek	102	22
Sosyal hizmetleri ilgilendirmediğini düşünmek	96	20
Çocuğun aileden ayrılabilceğini düşünmek	68	14
Durumun her ailede olabileceğini düşünmek	54	12
Ben kendi bildiğim gibi çözebileceğimi düşünüyorum	42	9

ÇOCUK HEKİMLERİNİN CİNSEL İSTİSMAR DEĞERLENDİRMELERİ

❖ Çocuk istismarında tıbbi konularda Çocuk Hekimi (Uzman)% 78 yeterli, Çocuk Hekimi Asistanlarından sadece %6'sı

kendini yeterli hissetmektedir.

❖ İstismara uğrayan çocuktan hikaye almakta “**Her zaman zorluk çekerim**” diyenler Çocuk Hekimlerinde (Uzman) %48, Çocuk Hekimi Asistanlarında %53'dür.

❖ Sağlık görevlisinin fiziksel **istismarı bildirme sorumluluğu** Çocuk Hekimlerinin (Uzman) %65'i ve Çocuk Hekimi Asistanlarından %91'i Evet demiştir.

HEKİMLERİN İSTİSMARA YAKLAŞIMINDA KARŞILAŞTIĞI DURUMLAR

1) İstismara ait deliller yok

- Muayene normal, öykü yok, davranışsal değişiklik yok, tanık yok.
- Nonspesifik bulgular ile öykü ya da davranışsal değişiklikler yok.
- Risk altında olduğu düşünülen ancak öyküsünde özellik bulunmayan ve nonspesifik davranışsal değişiklikleri bulunan çocuklar.

2) **İstismar olasılığı var !**

- Normal, nonspesifik ya da istismar şüphesi taşıyan bulgular ve davranışsal değişiklikler bulunması, istismar öyküsü vermeyen fakat cinsel içerikli davranışsal değişiklikler sergileyen çocuk.
- İstismar öyküsü olmayan çocuklarda, normal muayene bulgularına rağmen Condyloma ya da Herpes 1'in varlığı.
- Çocuğun detaylı, tutarlı, ısrarlı olmayan açıklamalarda bulunması.
- İstismar şüphesi taşıyan bulgularla birlikte istismar açıklaması olmaması.

HEKİMLERİN İSTİSMARA YAKLAŞIMINDA KARŞILAŞTIĞI DURUMLAR

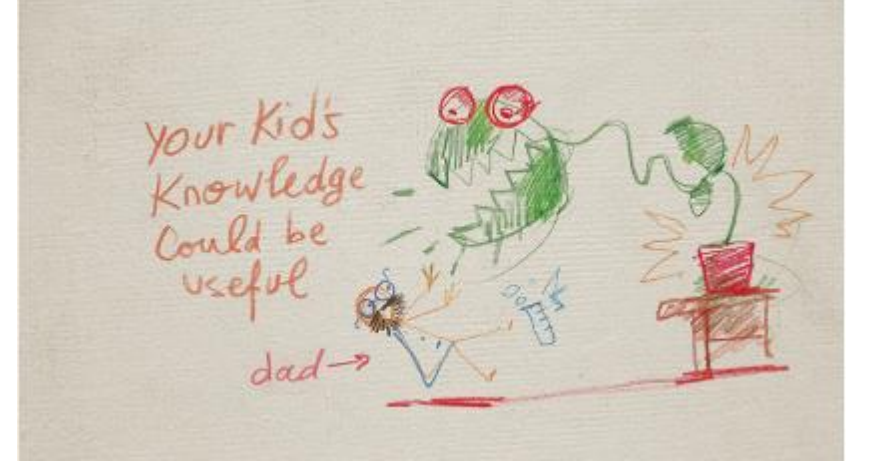
3) İstismar olasılığı fazla!!

- Diğer bulguların varlığı ya da yokluğu, çocuğun açık, tutarlı, detaylı istismar anlatımı.
- Kaza sonucu yaralanma öyküsüne ait inandırıcı bulguların yokluğu, istismar öyküsü olsun ya da olmasın penetrasyon şüphesi ya da penetrasyonun açık kanıtı olan bulgularının varlığı.
- 2-10 yaşlar arasındaki çocuklarda kültür ile kanıtlanmış Clamydia Trahomatis bulunması, kültür ile kanıtlanmış Herpes 2'nin bulunması ya da belgelere dayanan Trichomonas enf.

4) Cinsel temas ya da istismarın kesin kanıtları !!!!!

- Çocuğun vücudunda sperm ya da seminal sıvının tespiti. Cinsel istismarın tanıklarının oluşu (kanıt olarak elde edilmiş pornografik fotoğraflar ya da video bantlar da olabilir).
- Kaza sonucu olmayan vajinal ya da anal orifiste net, açık penetrasyon yaraları. 10 yaşından küçük çocuklarda kültür (+) N.Gonorre ya da seroloji (+) sifilis varlığı.
- Çocukta gebeliğin tespit edilmesi.

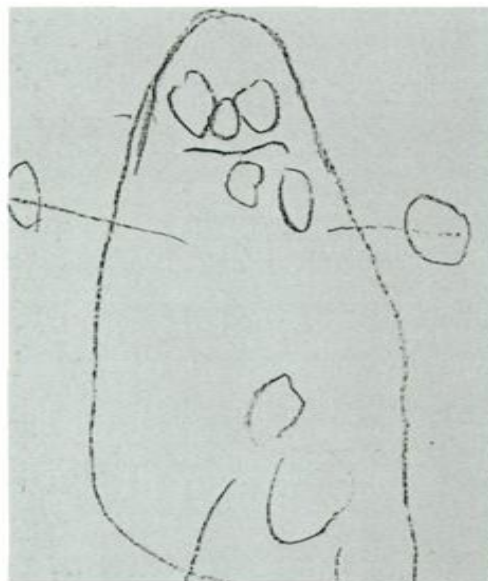
ÇOCUKLAR %90 DOĞRUYU SÖYLER

Cinsel istismarın çocukların çizimlerindeki göstergeleri; insan figürü (Human Figure Drawing) ve aile ilişkileri (Kinetic Family Drawing) çizimlerinde değerlendirilmektedir.

Bu çizimlerde istismarın her türüne ait göstergeler tanımlanmaktadır.

Cinsel istismar göstergeleri; genital bölgenin açıkça çizimi; penis, vagina, pubik kıllar ya da göğüslerin gösterilmesi, genital bölgenin örtülmesi; başka objelerin genital bölgeler üzerine yerleştirilmesi, genital bölgenin atlanması; bedenin orta kısmını ve/veya göğüsleri silme, karşı cins genital organların çizilmesi olmaktadır.

ÇOCUĞA KARŞI CİNSEL SÖMÜRÜ VE İSTİSMAR ÖNLENEBİLİR!

ÇOCUK HAKLARI

Çocuk hakları her çocuğun gelişip maksimum potansiyeline ulaşabildiği, şiddet ve yoksulluktan uzak, sağlıklı olabildiği, oynayıp öğrenebildiği ortamlarda güven içinde ve bakılıp büyütüldüğü bir çocukluğu işaret eder...

CİNSEL İSTİSMAR VE SÖMÜRÜYE KARŞI ÇOCUKLARIN KORUNMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi'nin 2007 yılında onayladığı Cinsel İstismar ve Sömürüye Karşı Çocukların Korunmasına dair Avrupa Sözleşmesi (**Lanzorete Sözleşmesi**) 2010 yılında ülkemiz tarafından onaylanmıştır.

AYM RESMİ NİKAH OLMADAN DİNİ NİKAH KIYANLARA CEZA UYGULAMASINI KALDIRDI!!!!!!

Dini nikâha resmiyet verilmeli mi?

Ömer ALMAŞ - İPEKYOL

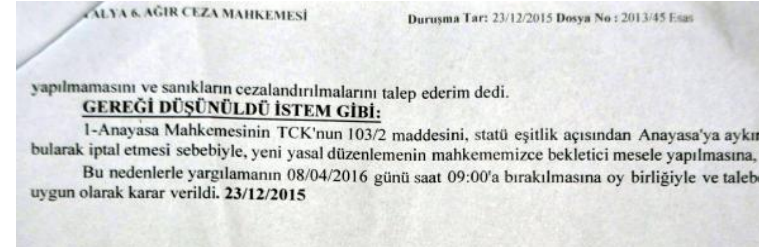
AYM, TCK'nın 'Birden çok evlilik, hileli evlenme, dinsel tören' başlıklı 230'uncu maddesinin 5 ve 6'ncı fıkralarının iptali için yapılan başvuruyu kabulüne tepkiler gelmeye devam ediyor. Birçok STK Anayasa Mahkemesini aldığı bu karar ile özellikle Doğu ve Güneydoğu'da çocuk gelin ve çok eşliliğin artacağını ifade ediyor.

ANAYASA MAHKEMESİ SON KARARI TCK 103. MADDE İPTAL EDİLDİ

ANAYASA MAHKEMESİ

CİNSEL İSTİSMARDA
'15 YAŞ' KURALINI
İPTAL ETTİ

Adana Barosu: AYM Kararı Ağır Bir Çocuk Hakları İhlali

Adana Barosu Çocuk Hakları Komisyonu Anayasa Mahkemesi'nin TCK'nın çocuk istismarıyla ilgili bir maddesini iptal etmesinin ağır sonuçları olacağını belirtti.

Açıklamada anahatlarıyla şu noktalar vurgulandı:
"AYM'nin iptal kararına göre 15 yaşını doldurmamış çocuklara karşı işlenen cinsel istismar suçlarında mağdur çocuğun rızasının olup olmadığı aranacaktır. Oysa 15 yaşından küçük çocukların cinsel istismar suçunda rızalarının olup olmadığından söz edilebilmesi olanaksızdır."

SONUÇ

27.05.2015 → TCK 230 Md(5,6) iptal → sonuç imam ve çifte ceza yok

11.12.2015 → nitelikli cinsel istismar iptal → 11.12.2016 tarihinde

sonuç en az 16 yıl
ceza iptal

13 Temmuz 2016 → TCK103 iptal → 13 Ocak 2017

Cinsel saldırı 102
tatbik edilecek
Max 12 yıl ceza

YENİ YASA TASARISI

TBMM Kanun Tasarısı TCK değişecek

Rıza yaşı 15'ten 12'ye
indi

12 yaşı altında ceza
artıyor!!!!!!!

12 yaşı üzerinde ceza
azalıyor!!!!

TCK 103,104

- ❖ Cinsel İstismara uğrayan çocuk tanımı 15 yaş altındaki birey
- ❖ 15 yaşını doldurmuş cinsel istismar mağduru çocuk rızası şikayeti varmı?
- ❖ 103. madde de yer alan ruhsal bozukluk kriteri çoğu zaman
“çocuk bu olaydan etkilenmemiştir, biçiminde yorumlanmaktadır.”

YASALARDA ÇELİŞKİ

- ❖ Türk Medeni Kanununa göre 17 yaşını doldurmamış kızlar,
- ❖ Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını doldurmamış kızlar,
- ❖ Çocuk Koruma Kanununa göre 18 yaşını doldurmamış kızlar **çocuk gelin** sayılmaktadır.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI DİKKAT

Yeni Türk Ceza Kanunu 280. maddesi “bir suç belirtisi ile karşılaşan **sağlık çalışanlarına** görevlerini yaptıkları sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmaları halinde bunu yetkili makama bildirmeme ve ya bildirmekte gecikme göstermeleri durumunda hapis cezası ile cezalandıracaklarına” ilişkin bir hüküm içermektedir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu 6. maddesinin 1. fıkrasında

“Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, **sağlık ve eğitim kuruluşları**, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür”